

Peace and understanding, ook na 1713

Als opmaat naar de driehonderdste verjaardag van de Vrede van Utrecht in 2013 vinden in de stad de nodige festiviteiten plaats. Dit om te gedenken dat in 1713 in Utrecht een belangrijk vredesverdrag is gesloten. Het verdrag betekende niet alleen het einde van een aantal roemruchte oorlogen. Het is ook en wellicht zelfs vooral gedenkwaardig omdat vrede werd gesloten aan de onderhandelingsstafel, in plaats van dat deze tot stand kwam op het slagveld.

Advocaten hebben er geen enkele moeite mee om bij een conflict de degens met een tegenstander te kruisen. Daar worden ze immers voor ingehuurd. Het kruisen van de degens is echter niet de enige of belangrijkste taak van een advocaat. Integendeel. In de gedragsregels voor advocaten is expliciet vastgelegd dat zij voor ogen dienen te houden dat een regeling in der minne vaak de voorkeur verdient boven een proces. Advocaten dienen zich in iedere stand van een zaak rekenschap van deze regel te geven.

Verder staat in de gedragsregels dat advocaten onderling moeten streven naar een verhouding die berust op welwillendheid en vertrouwen. Iemand welwillend benaderen kan alleen maar als je bereid bent om je te verdiepen in de tegenstander en het door hem ingenomen standpunt. Zoals de Chinese veldheer en filosoof Sun Tzu al aangaf: 'Ken jezelf, ken je vijand en je kunt honderd veldslagen voeren zonder ze te verliezen'.

© Xander van Ommen

Mr. Aukje Haan is partner en hoofd van de sectie Ondernemingsrecht bij CMS Derks Star Busmann in Utrecht.
aukje.haan@cms-dsb.com

De Vrede van Utrecht leert ons dat overwinningen niet alleen kunnen worden behaald op het slagveld, maar ook aan de onderhandelingsstafel. Gesprekken aan de onderhandelingsstafel kunnen plaatsvinden tussen de partijen zelf, al dan niet in het bijzijn van de wederzijdse advocaten, maar ook onder leiding van een mediator. Het komt inmiddels regelmatig voor dat partijen een mediationclausule in een contract opnemen. In het contract wordt dan vastgelegd dat eventuele geschillen

pas aan een rechter mogen worden voorgelegd als partijen een mediationtraject hebben doorlopen.

Uit de rechtspraak blijkt dat het niet mogelijk is om de naleving van een dergelijke afspraak af te dwingen. Een mediationclausule is niet gelijk te stellen met arbitrage of bindend advies waarbij de arbiter of bindend adviseur in plaats van de rechter beslist. Mediation gebeurt op basis van vrijwilligheid en instemming van beide partijen. Ook als partijen zich op voorhand hebben verplicht tot een mediationtraject heeft dit niet tot gevolg dat de weg naar de rechter is afgesloten. Rechters kunnen bij de behandeling van de zaak vervolgens wel gevoelig zijn voor het preprocesuele gedrag van de partijen. Als deze zich ondanks het bestaan van een mediationclausule op geen enkele manier hebben ingespannen om het conflict op te lossen, kunnen rechters geneigd zijn om de partijen – hangende de gerechtelijke procedure – alsnog naar een mediationtraject te verwijzen. De onderhandelingsstafel heeft tweehonderdachtennegentig jaar na dato dus nog niet aan belang ingeboet.

In het boekje GRRR, Conflictbeheersing in 75 lessen van Aernoud Bourdrez (uitgeverij Paradigma, 2009) zijn 75 strategieën opgenomen om conflicten te voorkomen of op te lossen. De strategieën zijn bruikbaar aan de keukentafel, op straat en in de boardroom. Een aanrader bij conflictbeheersing.